

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова приймальної комісії
Андрій КРАСНОЖОН

01 квітня 2025 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО
ВИПРОБУВАННЯ З ПСИХОЛОГІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ РІВНЕМ
«МАГІСТР»
(на основі НРК6 та НРК7)**

Спеціальність: С4 Психологія

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту для отримання ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю С4 Психологія включає питання з психологічних дисциплін.

Мета вступного іспиту – визначення рівня знань та вмінь, необхідних для опанування магістерської програми за спеціальністю С4 Психологія, відбір абітурієнтів для навчання та здобуття освітнього ступеня магістра

Вступний екзамен є формою перевірки професійної готовності майбутніх магістрантів до виконання своїх професійних функцій і вирішення комплексу психологічних завдань у сфері сучасної психології.

Вступний фаховий іспит проводиться у формі письмового випробування та містить 30 тестових завдань за такими розділами:

- вступ до спеціальності;
- загальна та вікова психологія;
- сучасні ІТ та мультимедія в освіті;
- психопрофілактика та психогігієна;
- соціальна психологія;
- експериментальна психологія;
- психодіагностика;
- психологічне консультування;
- психології праці.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Абітурієнти, які вступають на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія, **мають знати:**

1. Вступ до спеціальності. Психолог як суб'єкт професійної діяльності. Напрямки та сфери діяльності психолога. Етичні принципи роботи психолога. Професійні деструкції та професійне вигорання у роботі психолога. Особистість психолога: її розвиток, риси, вимоги до діяльності. Особистість психолога і його спосіб життєдіяльності. Розвиток особистості психолога у професії. Психолог: основні напрями та сфери професійної діяльності. Загальне уявлення про професію психолога.

2. Загальна та вікова психологія. Знання про предмет, завдання, категорії, принципи, методи психологічної науки. Психологія як наука про закономірності, принципи, механізми, умови, чинники та особливості розвитку й функціонування психіки, її взаємодію з внутрішнім і зовнішнім психічним, про сутність і зміст останніх. Загальні завдання психологічної науки. Психіка як предмет психології. Структура психіки. Пізнавальні процеси: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява, мовлення, увага. Емоційно-вольові процеси: почуття, емоції, воля. Психічні стани в емоційній, когнітивній, вольовій сферах (стійкий інтерес, творче піднесення, сумнів, пригніченість тощо). Школи, концепції, напрями психології (біхевіоризм, психоаналіз, гештальтпсихологія, гуманістична психологія тощо). Знання про психологію особистості та діяльності. Співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність». Спрямованість

особистості та її форми. Потреби, види потреб: за походженням (первинні, вторинні), за характером задоволення (матеріальні, соціальні, духовні). Світогляд особистості. Поняття про психічний розвиток. Психічний розвиток дитини до вступу в школу. Поняття про психічний розвиток дитини молодшого шкільного віку. Поняття про психічний розвиток підлітка. Новоутворення підліткового періоду: почуття дорослості, потреба в самореалізації та суспільному визнанні, прагнення до самоствердження, вміння підпорядковуватись нормам колективного життя. Поняття про психічний розвиток старшокласника. Знання про діяльність як психологічний феномен. Загальне поняття про психічну активність та діяльність. Потреби як джерело активності. Види потреб. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. Види дій: практичні та розумові. Етапи діяльності: етап постановки цілі; етап планування роботи; етап виконання, здійснення діяльності та поточного контролю; етап перевірки результатів, виправлення помилок; етап співставлення отриманих результатів з запланованими; етап підведення підсумків роботи та її оцінки. Основні види діяльності: праця, навчання, гра. Рівні засвоєння діяльності: вміння, навички, звички.

3. Сучасні ІТ та мультимедія в освіті. Роль цифрових технологій у професійній діяльності психолога. Формування інформаційної культури. Сучасні напрями інформаційних технологій. Цифрові формати навчання: класифікація, переваги та виклики. Поняття та компоненти мультимедія. Мультимедія у презентаціях. Дизайн презентацій: пропорції заголовків на слайдах, вибір кольорових схем для тексту і фону тощо. Робота з табличними даними. Типи даних в електронних таблицях. Комп'ютерна графіка в освіті: типи, інструменти та застосування. Основи редагування, формати зображень і оптимізація.

4. Психологічна просвіта, профілактика та гігієна. Поняття психічного та психологічного здоров'я. Критерії психічного здоров'я. Детермінанти психічного здоров'я. Порушення психічного здоров'я. Збереження та зміцнення психічного здоров'я. Психогігієна та психопрофілактика стресу. Поняття стресу, його види. Реакція організму на стрес. Вплив гострого і хронічного стресу на психічний стан і діяльність людини. Типи стресових переживань. Адаптивні ресурси особистості. Функції психологічних захистів. Прийоми опанування стресових станів. Чинники психологічної стійкості. Стресостійкість особистості. Способи саморегуляції в стресових ситуаціях. Основні групи методів психогігієни та психопрофілактики: санітарна просвіта, методи психотерапії та психокорекції, методи оздоровлення на основі мистецтва та творчості, ментальні вправи, бібліотерапія, методи біологічного зворотного зв'язку. Психопрофілактичні заходи: підвищення психологічної освіченості населення, пропаганда здорового способу життя, надання психологічної допомоги психічно здоровим людям у складних ситуаціях, навчання їх методам психологічної саморегуляції, використання психокорекції. Скринінгові психологічні дослідження з метою виявлення «груп ризику». Заходи, спрямовані на підвищення стійкості до дії несприятливих чинників.

5. Соціальна психологія. Поняття спілкування в соціальній психології.

Спілкування як форма вияву активності особистості. Спілкування як чинник розвитку суспільства та особистості. Структура спілкування. Функції спілкування. Міжособистісне і рольове спілкування. Поняття «позиція», «статус», «соціальна роль». Спілкування як потреба людини. Афіліація як потреба у спілкуванні. Поняття соціалізації. Зміст процесу соціалізації. Механізми соціалізації: інтеріоризація, наслідування, референтна група, ідентифікація, навіювання, конформізм. Засоби соціалізації. Стадійність процесу соціалізації. Концепція стадій розвитку особистості у психоаналізі. Поняття групової динаміки. Характеристика процесів групової динаміки. Утворення групи. Розвиток малої групи. Нормативний вплив у групі. Груповий тиск. Конформізм та нонконформізм. Керівництво і лідерство в малих групах. Стили керівництва. Типи керівників. Типи лідерів. Відмінності між керівником та лідером. Теорії лідерства: харизматична концепція, ситуативна теорія лідерства (Ф. Фідлер), системна (синтетична) теорія лідерства (Б. Басе), лідерство як функція групи (Дж. Гоманс), поведінкова теорія (К. Левін). Прийняття групового рішення. Групова згуртованість. Соціально-психологічний клімат групи. Поняття великої соціальної групи. Основні характеристики великої соціальної групи. Соціальні класи. Етнічні групи. Соціальні страти. Структура великої соціальної групи.

6. Експериментальна психологія. Поняття експерименту як методу в психології: структура, цілі, особливості експериментального підходу. Історія становлення експериментальної психології як науки: внесок дослідників. Психофізика: засновники та основи наукової дисципліни. Класифікація досліджень: пошукове, прикладне, фундаментальне. Типи гіпотез у психологічному дослідженні. Метод спостереження в психології. Методи опитування в психологічному дослідженні. Анкетування. Тестування в психологічних дослідженнях. Бесіда, як метод в психологічному дослідженні. Метод інтерв'ю в психологічному дослідженні. Класифікація експериментів: види психологічних експериментів – лабораторний, природний, моделюючий. Організація та проведення експериментального дослідження. Процедурні аспекти експерименту.

7. Психодіагностика. Методи виявлення несвідомих і прихованих мотивів людини. Психометричні характеристики тестів: дискримінативність, валідність, надійність. Надійність психодіагностичного тесту: сутність і способи визначення. Конструктна валідність тестів: основні підходи та особливості. Критеріальна валідність психодіагностичних методик. Відмінності між стандартизованими тестами та неформальними опитувальниками. Самосвідомість у психологічній діагностиці: пізнання себе, Я-концепція, самовдосконалення. Внутрішня узгодженість тесту: поняття та значення. Фактори, що впливають на результати когнітивного тестування. Психологічні особливості тестової тривожності.

8. Психологічне консультування. Загальна теорія психологічного консультування. Основні теоретичні напрями психологічного консультування. Види психологічного консультування. Динаміка і структура консультативного процесу: етапи і стадії консультування. Консультативні установки. Основні

методи та моделі консультування. Визначення консультативного контакту. Встановлення і підтримка контакту. Особливі психотерапевтичні прийоми в консультуванні. Формування консультативних навичок. Розпізнавання експресії за мімікою та позами. Консультант – особистість і професіонал. Роль і місце консультанта в процесі консультування. Вплив особистісних якостей і цінностей консультанта на його професійну діяльність. Вимоги до особистості психолога-консультанта. Спеціальні галузі практики консультування: групове та сімейне консультування, робота з невмотивованими клієнтами. Технології телефонного та онлайн-консультування.

9. Психології праці. Предмет і завдання психології праці. Основні напрями та структура сучасної психології праці. Методи психології праці та інженерної психології. Психологічна професіографія. Психологічна класифікація професій. Формула професії. Методи аналізу діяльності оператора. Професійні завдання та особливості виконання трудових дій. Працездатність особистості та професійна придатність: структура і компоненти. Професійні деформації особистості працівника. Інформаційна модель системи «людина – машина»: вимоги та закономірності проєктування. Засоби виконання діяльності. Індивідуальний стиль трудової діяльності. Особливості проєктувального та психофізіологічного напрямів інженерної психології.

Абітурієнти, які вступають на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія, мають уміти:

- аналізувати закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ;
- обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) при проведенні дослідження та наданні психологічної допомоги;
- складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника;
- складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;
- рефлексувати та критично оцінювати результати психологічного дослідження та практики надання психологічної допомоги, формулювати аргументовані висновки.

Зразок тестових завдань

1. Яке значення має навчальна дисципліна «СІТ та мультимедіа в освіті»?

- а) вона допомагає розвивати навички роботи з сучасними технологіями;
- б) сприяє підготовці до майбутньої професійної діяльності у різних сферах;
- в) формує інформаційну культуру та компетентність у цифровому середовищі;
- г) все вищезазначене;

д) не має суттєвого значення для освіти.

2. Самопізнання – це:

а) процес пізнання суб'єктом себе, своєї діяльності, внутрішнього психічного змісту;

б) здатність людини безпосередньо відтворювати себе, сприймати себе з боку, рефлексувати з приводу своїх можливостей;

в) почуття власної компетентності та ефективності;

г) процес взаємного узгодження дій;

д) немає вірної відповіді.

3. Назвіть «принцип етики, що став і принципом моралі, основою якого є переконання в безмежних можливостях, здатності до вдосконалення людини, вимога свободи й захисту її гідності, визнання права людини на щастя»:

а) теоцентризм;

б) екзистенціалізм;

в) гуманізм;

г) антропоцентризм.

д) немає вірної відповіді.

4. Назвіть один із основних етичних принципів у діяльності психолога:

а) конфіденційність;

б) професійна експертиза;

в) самоосвіта;

г) нейтралітет.

д) немає вірної відповіді.

5. Що є основною метою психологічної просвіти:

а) надання медичної допомоги;

б) підвищення психологічної обізнаності населення;

в) діагностика психічних захворювань;

г) лікування депресивних станів;

д) немає вірної відповіді.

6. Який з наведених методів є консультативним:

а) когнітивно-поведінкова терапія;

б) психоаналітична терапія;

в) інтерв'ю;

г) психодіагностика;

д) немає вірної відповіді.

7. Групова сумісність це:

а) соціально-психологічний показник згуртованості групи, що виражає можливість безконфліктного спілкування і погодження дій індивідів в умовах спільної діяльності;

б) соціально-психологічний феномен, що є результатом групової дискусії, у процесі якої різні точки зору, думки оформлюються у дві протилежні безкомпромісні позиції;

в) сукупність процесів, що відбуваються в малій групі і характеризують її з точки зору руху, розвитку, функціонування;

г) групова динаміка;

д) немає вірної відповіді.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ фахового вступного випробування з психології

Фахове вступне випробування – тестування оцінюється за наступними критеріями (див. табл. 1.). Сумарна кількість балів складає рейтинг. Найвищий рейтинг – 200 балів. Мінімальний прохідний бал – 100.

Таблиця 1

Відповідність результатів фахового вступного випробування з психології значенням 200-бальної шкали Бали (60 тестів)

Кількість правильних відповідей	Бал	Кількість правильних відповідей	Бал
0-9	не складено		
10	100	36	152
11	102	37	154
12	104	38	156
13	106	39	158
14	108	40	160
15	110	41	162
16	112	42	164
17	114	43	166
18	116	44	168
19	118	45	170
20	120	46	172
21	122	47	174
22	124	48	176
23	126	49	178
24	128	50	180
25	130	51	182
26	132	52	184
27	134	53	186
28	136	54	188
29	138	55	190
30	140	56	192
31	142	57	194
32	144	58	196
33	146	59	198
34	148	60	200
35	150		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

для підготовки до фахового іспиту

Базова

1. Василенко Л., Савчин М. Вікова психологія. Київ: Видавництво Академія, 2021. 378 с.
2. Дерев'янка С.П. Психологія праці та інженерна психологія. Навчально-методичні рекомендації. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2021. 92 с.
3. Долинська Л.В., Скрипченко О.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія. Київ: Каравела, 2023. 464 с.
4. Магдисюк Л.І., Федоренко Р.П. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
5. Максименко С.Д. Експериментальна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 320 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 272 с.
7. Поліщук В.М. Соціальна психологія. К.: Університетська книга, 2024. 217 с.
8. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики. Суми: Університетська книга, 2023. 208 с.
9. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н.Ю. Волянчук, Г.В. Ложкін, О.В. Винославська, І.О. Блохіна, М.О. Кононець, О.В. Сербова, О.Л. Туриніна, О.В. Москаленко, С.О. Хілько, В.О. Чумаков. 2-е вид., перероб. і допов. ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2024. 594 с.
10. Шандрук С.К. (ред). Психологія професійної діяльності. Підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 256 с.

Допоміжна

1. Варій М.Й. Загальна психологія. К.: ЦУЛ, 2019. 288 с.
2. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал». 2020. 208 с.
3. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. К.: Центр учбової літератури, 2021. 388 с.
4. Ерфорд Б.Т. 45 основних технік психологічного консультування. Київ. Вид-во: Науковий світ. 2024. 590 с.
5. Католик Г., Багрій В. Психодіагностика у презентаціях, таблицях, схемах : навч.-метод. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 301 с.
6. Кириченко В.В. Психологія праці та інженерна психологія. Інструктивно-методичні матеріали. Житомир : ЖДУ імені Івана Франка, 2020. 81 с.
7. Копець Л. Класичні експерименти в психології: навчальний посібник. Київ: Видавництво «Академія», 2020. 234 с.

8. Савчин М. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
9. Сергєєнкова О.П. Вікова психологія. Навчальний посібник. Київ: Видавництво ВД «Сварог», 2020. 376 с.
10. Юрков О.С. Психологія праці та інженерна психологія : для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія». 2-ге вид., перероб. і доп. Мукачево : Вид-во МДУ, 2018. 187 с.
11. Bickhard M.H. (2024). The Whole Person: Toward a Naturalism of Minds and Persons. Academic Press, 514 p.
12. Gawronski B. (2025). Advances in Experimental Social Psychology (Vol. 71). Academic Press. 370 p.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>